

BOEKBESPREKING

ORCHIDEEËN IN ZUID-LIMBURG

KREUTZ, C.A.J., 1992. Met kleurenfoto's van de auteur. Stichting Uitgeverij K.N.N.V.; 304 blz., foto's, kaarten en tabellen. Het boek kan worden besteld bij het Publicatiebureau van het Natuurhistorisch Genootschap. Hierbij wordt de ledenprijs gehanteerd van de KNNV. Bestelling door overmaking van f54,50 (normale boekhandelprijs: f74,50) + f6,- porto op postrekeningnummer 429851 t.n.v. Publicatiebureau Natuurhistorisch Genootschap te Melick o.v.v. "Orchideeën KNNV". Belgische leden betalen Bfr. 1130,- op rekeningnummer 000-1616562-57.

De combinatie "Orchideeën" en "Zuid-Limburg" heeft iets van een vakantie-ideetje. Het is in elk geval een aantrekkelijke titel voor een aantrekkelijk boek, geschreven door iemand die tot het zeldzame ras van amateur-specialisten behoort, iets wat vaak garant staat voor kwaliteit.

Na de inleiding worden de gegevensbronnen, de gegevensverwerking, het gebruikte kaartmateriaal (met uitleg over de IVON- en de atlasblokken) en de methode van fotograferen besproken. Het hoofdstukje "Taxonomie en nomenclatuur" re-

kent af met een aantal foutieve meldingen van nooit waargenomen soorten. De "Algemene resultaten" geven ook een tabel met de recente gegevens per soort per km-hok. Door van elk Zuidlimburgs natuurgebied waarin orchideeën voorkomen het gevoerde beheer te schetsen, ook aangrenzend België en Duitsland bij zijn studie te betrekken en op het belang van de orchideeëntuin in het Gerendal te wijzen, bewijst de auteur dat hij de orchideeën-problematiek in een breder verband ziet dan de vaak ontmoete zoveel-exemplaren-per-hok visie.

Het grootste gedeelte van het boek wordt gewijd aan een bespreking van maar liefst 38 orchideeënsoorten. Dit betekent (helaas) niet dat Zuid-Limburg nog 38 soorten orchideeën rijk is, wel dat het ooit zo rijk geweest is. Van die 38 soorten zijn er inmiddels 11 verdwenen, een aantal andere is bedreigd. Van elke soort worden enkele algemene gegevens en het biotoop in Zuid-Limburg opgegeven. Daarna wordt de verspreiding voor en sinds 1980 uitgebreid en op een gedegen manier besproken en telkens geïllustreerd met een verspreidingskaartje. Dat dit in de meeste gevallen een treurig betoog is, behoeft geen verder commentaar. Het voorkomen in aangrenzend buitenland, de hoofd-

bloeitijd in Zuid-Limburg, de bedreiging en de verspreiding elders in Nederland, gevolgd door een toelichting op de verspreidingskaartjes vervolledigen de bespreking van iedere soort.

En hiermee is nog geen woord gezegd over de ronduit schitterende foto's die dit boek zo aantrekkelijk maken. Iedere soortbespreking wordt vergezeld van 4 foto's, door de auteur geselecteerd uit zijn indrukwekkende verzameling. Telkens krijgt men een biotoop- en een habitusfoto en 2 close-up opnames. Al deze foto's zijn, als het even kon - en zo hoort het - in Zuid-Limburg genomen. Alleen als het niet anders kon zijn opnames uit aangrenzende gebieden of, als het moest, van verderaf gebruikt. In die gevallen, en anders vaak ook, is wel telkens een foto van een in Zuid-Limburg verzameld herbarium-exemplaar opgenomen.

Een bespreking van de hybriden en een uitgebreide literatuurlijst sluiten het boek af.

Er wordt gefluisterd dat bij een volgende editie de foto's glanzend zouden worden afgedrukt. Ach, voor de kwaliteit van het boek hoeft het volgens mij niet, als het er nog aantrekkelijker door wordt, doen maar.

Martine Lejeune

RECENT VERSCHENEN

In deze nieuwe rubriek wil de redactie u kort informeren over de vele rapporten en publikaties die verschijnen over natuur, natuurbescherming, natuurbeheer en al wat daarmee nauw samenhangt voorzover het enigszins relevant is voor Limburg en voor de lezers van het Maandblad en voorzover die publikaties niet ter recensie aan de redactie worden toegezonden. Het doel is vooral om de vele rapporten die doorgaans alleen in een beperkte wetenschappelijke of ambtelijke kring verspreid worden ook voor u toegankelijk te maken.

Het is voorlopig de bedoeling dat de rubriek één keer per kwartaal verschijnt. De frequentie is echter afhankelijk van het aanbod van geschikte publikaties.

BOTTERWEG, J. & W. SILVA, Project Ecologisch Herstel Maas, Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater (RIZA), 1992, RIZA-nota nr. 41-1992 in de reeks "Rapporten en publikaties Ecologisch Herstel Rivieren". Bestelbaar bij het RIZA, Postbus 17, 8200 AA, Lelystad. Prijs niet bekend.

DE LA HAYE, M., Groei en overleving van de Vlootende waterranonkel (*Ranunculus fluitans* Lam.) in de Maas: transplantatie en veldexperimenten, Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater (RIZA), februari 1992, 40 pag., RIZA-nota nr. 92.017 resp. nr. 42-1992 in de reeks "Rapporten en publikaties Ecologisch Herstel Rivieren". Bestelbaar bij het RIZA, Postbus 17, 8200 AA, Lelystad. Prijs niet bekend.

De resultaten van één jaar experimenteel onderzoek naar kieming en groei in de Grensmaas resp. in proefopstellingen met Maaswater. In de bijlagen o.a. macrofaunagegevens en een overzicht van in de experimenten aangetroffen algen.

HATTEM, B. VAN & S. DIRKSEN, Microverontreiniging in Blankvoorns en schelpdieren uit de Maas en Maasplassen in 1991, Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater (RIZA), 1992, RIZA-nota nr. 43-1992 in de reeks "Rapporten en publikaties Ecologisch Herstel Rivieren". Bestelbaar bij het RIZA, Postbus 17, 8200 AA, Lelystad. Prijs niet bekend.

BOER, D. DE, Vegetaties in het oevermilieu van de Grensmaas; veldopname en verwerking van de gegevens, Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater (RIZA), 1992, RIZA-nota nr. 44-1992 in de reeks "Rapporten en publikaties Ecologisch Herstel Rivieren". Bestelbaar bij het RIZA, Postbus 17, 8200 AA, Lelystad. Prijs niet bekend.

PFAFFEN, B., P. VAN AVESAATH & W. OVERMARS, Waterplanten en de Maasplassen; inventarisatie 1990-1991. Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater (RIZA), 1992, RIZA-nota nr. 45-1992 in de reeks "Rapporten en publikaties Ecologisch Herstel Rivieren". Bestelbaar bij het RIZA, Postbus 17, 8200 AA, Lelystad. Prijs niet bekend.

VRIESE, T., De visstand in de Grensmaas, Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater (RIZA), 1992, RIZA-nota nr. 46-1992 in de reeks "Rapporten en publikaties Ecologisch Herstel Rivieren". Bestelbaar bij het RIZA, Postbus 17, 8200 AA, Lelystad. Prijs niet bekend.

SANTEN, L. VAN & S. VISSER, Bosuitbreiding in Zuid-Limburg, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, november 1992, 45 pag. Bestelbaar bij het Consulentenschap NBLF, Postbus 965, 6040 AZ, Roermond. Gratis.

Voor een twaalfstal locaties die voldoende ruimte bieden voor de aanleg van een groot bosgebied (tenminste 100 ha) in Zuid-Limburg wordt informatie gegeven over de geschiktheid van het gebied. Ingegaan wordt op het belang voor respectievelijk de tegenstrijdigheid met recreatie, natuur, landschap, woonklimaat en bestaande plannen. Zes locaties worden geselecteerd als voorkeurslocaties. Er wordt kort aangegeven hoe het staat met de realisatiemogelijkheden en wat de reacties tot nu toe waren.